

Selkokieleen liittyviä tutkimusideoita kevään 2019 Klaara-työpajoista

Koonnut Seija Mikkonen 26.9.2019

Ideat ovat vapaasti tutkijoiden ja opiskelijoiden käytettävissä. Voi kuitenkin olla hyvä idea kertoa esimerkiksi Klaara-verkoston sähköpostilistalla (klaara-network@helsinki.fi), jos ryhtyy tekemään jostain teemasta tutkimusta. Näin selkokieleen tutkijat pysyvät kärryllä myös tuoreimmista tutkimushankkeista.

Selkokieleen piirteet sekä ohjeistus

- Mitä kielellisiä ratkaisuja selkokielessä tehdään? Mitä poistetaan, mitä lisätään?
- Aktivoituvatko kirjoittajan tavoittelemat tietokehykset eli skeemat lukijan mielessä?
- Selkotekstien piirteet ja variaatio – vastaako todellisuus ohjeistusta?
- Miten selkokieltä pitäisi ohjeistaa?
- Mitä tavalliselle kielenkäyttäjälle pitäisi opettaa, että hän osaisi ilmaista itseään selkokielellä?
- Miten ohjeistuksessa huomioidaan käyttäjäkunnan tausta ja tietopohja?
- Miten saada käyttäjäkuntaa mukaan ohjeistuksen laatimiseen?
- Toteutuvatko Selkomittarin kriteerit käytännössä?
- Ovatko Selkomittarin arviointikriteerit riittävät eri osa-alueilla?
- Minkälaista on helpoin selkokieli, entä minkälaista vaikein? Milloin vaikein selkokieli muuttuu selkeäksi yleiskieleksi?

Selkokieleen käyttäjät

- Miten selkotekstejä tai selkopuhetta ymmärretään?
- Auttaako selkokieli toimimaan?
- Ketkä tarvitsevat selkokieltä? Ketkä hyötyvät selkokielestä?
- Kuka kokee itse hyötyvänsä selkokielestä? Missä tilanteissa?
- Millaisille käyttäjäryhmille ja millaisissa konteksteissa toimii millainen selkokieli?
- Eri käyttäjäkunnat selkokieleen testaajina – miten tekstiä on ymmärretty ja millaista toimintaa teksti saa aikaan?
- Miten selkokieltä sovelletaan viestinnässä esimerkiksi turvapaikanhakijoiden tai muistisairaiden kanssa?
- Millaisia yhteistyön muotoja selkokieleen käyttäjien ja kielentutkijoiden tai selkotekstien laatijoiden välillä voisi olla?
- Vaikeuden suhteellisuus – mitkä seikat (sanat, rakenteet, taustatiedot) vaikeuttavat ymmärtämistä eri käyttäjäkunnissa?
- Mitä väärinymmärtämisestä seuraa yksilölle ja yhteiskunnalle?
- Miten saavutettavuus toteutuu viranomaispalveluissa?

Selkokielen käyttö

- Mitkä ovat tärkeimmät käyttökohteet – onko selkokieli niissä jo käytössä?
- Mitä materiaalia voi selkokielistää – voiko monimutkaista yksinkertaistaa niin, että viesti silti välittyy?
- Selkokirjallisuus ja kaunokirjallisuuden selkomukautukset – köyhdyttääkö selkokieli kielen ilmaisuvoimaa?
- Miten selkokieli toimii puheessa?
- Mitä mahdollisuuksia yhteisötaiteella on selkokielen menetelmien vertailevassa tutkimuksessa?
- Selkokieli suomen opetuksessa – millaisen taitotason opetukseen selkokieli sopii?
- Miten selkokieltä kannattaisi käyttää maahanmuuttaja-aikuisten lukutaito-opetuksessa?
- Miten selkokieltä voi hyödyntää niiden yläkouluiäisten opetuksessa, joiden lukutaito on heikko?
- Miten selkokieli voi auttaa oppijaa muissa oppiaineissa?
- Miten oppija pystyy irtautumaan selkokielestä – voiko opettaja käyttää selkokieltä liikaa?
- Kuinka käyttäjäkunta otetaan mukaan palvelumuotoiluun?
- Mitä kustannuksia selkokielen käytöstä tulee? Mitä säästöjä?

Digitaaliset käyttöympäristöt

- Millä tavalla turvataan selkokieltä tarvitsevien verkkopalvelut ja -asiointi?
- Yleiskielestä selkokielelle mukauttaminen – mitä mahdollisuuksia käännösteknologia tarjoaa?
- Kuinka automatisoida selkokielistämistä? Tavoitteena tietokoneohjelma, joka tunnistaa vaikeat kohdat ja ehdottaa helppolukuisempia sanoja ja lauseita.
- Kuinka hyödyntää digitaalisia oppimisympäristöjä selkokielisen oppimateriaalin tarjonnassa?
- Käytettävyystudiot – kuinka selvittää selkokieltä tarvitsevien kokemuksia käytettävyydestä?
- Kuinka hyödyntää selkokielen korpuksia tutkimuksessa?